

” Gammelt og Nytt”

Nr.4 2009

Medlemsblad for Båtsfjord Historie og Museumslag

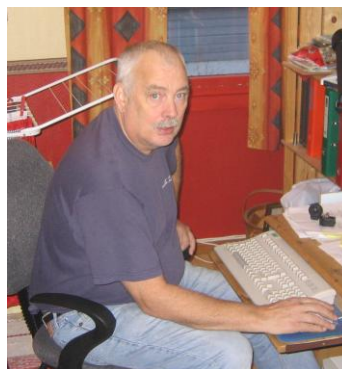
Historisk!

Ordfører Gunn Marit Nilsen og vareordfører Ann Grethe Strandheim

På kommunestyremøte den 15. oktober ble det skrevet historie i Båtsfjord da Gunn Marit Nilsen (H) ble valgt som ordfører etter Frank Bakke Jensen, som er blitt stortingskandidat for Finnmark. For førstegang er det to kvinner som skal lede kommunen. Da det ble klart at Frank Bakke Jensen hadde kommet inn på Stortinget, måtte fleretallsgruppa i Båtsfjord finne ny kandidat til verve som ordfører, og valget falt på Gunn Marit Nilsen.

Lederen har ordet.

Nu går det mot jul igjen. Jeg synes at det ikke er lenge siden vi feiret forrige jul. Økonomisk ser det ut som vi skal gå i balanse i 2009, men salget av Båtsfjorkalenderen har ikke gått så bra som vi hadde håpet på. I høst har vi prøvd å ha medlemskvelder hver tirsdag, men det har vært svært dårlig oppmøte. De få som har vært der går jo lei, og til slutt orker de ikke mer.

Tirsdag 26. januar 2010 skal vi ha Årsmøte, og ta står valg av leder på sakslisten. Undertegnede sa på forrige årsmøte at han skulle trekke seg som leder ved neste valg. Jeg skal i alle fall gå i tenkeboksen frem til Årsmøte.”

Gammelt og Nytt” kommer ut fire ganger i året. Det har vært interessant og fått tilbake melding på hvordan det blir mottatt, både med ros og ris. Båtsfjord Museum har fått seg mail adresse. Den er: bfj.museum@gmail.no

Ellers kan du lese i dette nr. av ” Gammelt og Nytt” om M/K ”Bales” stormfulle dager i januar 1952 og Vally Klausen fortelling om hvordan det var og feire jul i gamle dager. Til slutt vil jeg ønske dere alle **en riktig fredelig jul og et godt nyttår.** *Alex*

Jeg husker ikke hva kjæresten min heter. Men det gjør fetteren min.

Maja, 7 år

Årsmøte

Båtsfjord Historie og Museumslag avholder årsmøte **tirsdag 26. januar 2010.**

I lensmannsgata 4. (Museumet) **Klokken 19,30.**

Vanlige årsmøte saker.

Saker som ønskes behandlet på Årsmøte må være styre i hende innen 14. januar 2009.

Styret

LIVET PÅ HAVNA

Ved havna en dellig mai – kveld,
sitter han så ensom – for seg selv.
Tross sine åtti år, noe ved ham ennå består:
Hans tanker er frie! De vanker så vide.
”Det er vår, det er vår”

Hvilket bråk og støy. Hva er det han hører?
Men likevel – det klinger pent i hans ører.
Å jo, han skjønnte det nok.
Bare en terne med sin ”barneflokk”

Et skip glir forbi. I de små krusete bølger.
Han tenker: ”Hva blir så den turens følger?”
Han husker det ennå – har det ei glemt,
Hva det forunderlig havet har gjemt.

Tusenvis av fugler omkring han flyr,
et morsom, vidunderlig eventyr,
å se disse skapninger finne sine føde,
ute på havna, som også har sine ”grøde”.

En e – kall har funnet en plass for seg selv.
Hva akter han der å gjøre?
Han er så rolig, akkurat i kveld,
er ellers med på alt liv og røre.

Alke – har ennå ikke kommet til ro
- han må første få hus til seg og sine to.
Han skriker og skråler – er reint yr,
Mens fugler omkring han, på alle kanter kryr.

Atter en dag, en del av hans liv er forbi
- men hans tanker vil fortsatt hos han bli.
Slik at han ennå en dag kan være seg selv,
Som akkurat nå – ved havna en delig mai – kveld.

Bente Haugnes 9 b 1969

Hjemlengsel

*Fra hvert hjerte som har rot i Finnmarks jord.
En lengsel stiger hen til fjell og vidder
til dal og strand, til øy og fjord der nord
til det som var et hjem i førkrigstider.
Tung var stunden da vi brått ble jaget bort
fra hus og hjem - fra kjente kjære steder.
Alt ble brent og Finnmark til en ørken gjort.
Til sorg og savn ble fremtidshåp og gleder.
Men tankene går tilbake til det sted
son engang var et hjem og mange minner
strømmer gjennom sinnet, bringer lengsel med
til Finnmark – fylket som vårt hjerte bringer.
Alt skal der ryddes i de gamle spor. Hvor grus og
nakne murer mot oss griner.
Hus og hjem skal bygges opp på ny der nord
- Finnmark skal gjenreises av ruiner.*

1946

Når man er sånn førti eller femti år, slutter damene å legge egg. Det vil si at de ikke lenger kan produsere folk. Hekkingen begynner sånn i fjortenårsalderen og varer helt til middelalderen.

De store følelsers tid

To studenter fra Københavns universitet forelsket seg i samme pike. Og besluttet derfor å søke døden sammen. Forleden ble studentene funnet drept av gassforgiftning i en leilighet i byen.

Nordlys 10. januar 1946

*Det er guttene som fri. Men når de skal føde er det jentene som gjør det.
Ida, 6 år*

Fra Båtsfjord

Det sendes stadig båter nordover med forskjellige ting som er innsamlet sydpå til fordel for de krigsskadelidte her nord. De skal ha takk og ære de som gir og de som ordner med forsendelsene, men det som ligger meg mest på hjerte er å få vite om det føres noen kontroll med utdelingskomiteene på de forskjellige steder. Hvordan kan det ha seg at vi her i Båtsfjord bare har fått utdelt en brøkdel av hva som er utdelt på andre plasser her omkring? Vi er nå om lag 30 evakuerte familier her, omtrent alle totalt krigsskadelidte. Av den siste utdelinga fikk vår familie 15 kronelys og noen brukslys (utdelinga bestod av lys, lamper, koster og bøtter.) Lysene ble utdelt offentlig, mens resten gikk i smug, så nesten ingen av oss evakuerte hadde anelse om det før hele utdelinga var ferdig. Det ble sagt at det var de mest trengende som fikk, men det viste seg senere at det som var blitt tilgodesett var de som ikke hadde mistet noe. Hva vår familie har fått av utdelingen siden vi kom til Båtsfjord er ikke mer enn vi kan ha i en passelig skoeske og ta under armen når vi engang flytter herfra (da regner jeg ikke med de to gamle pinnestolene med løse føtter som vi betalte 3 kroner stykket for).

Komiteen skulle man jo ikke mistenke for svindel, da den består av pinsevenner, frelsesarme og Gud vet hva. Men de går kanskje ette skriften: Bed så skal Eder gives --. Og vi tilhører dessverre ikke noen av sektene. I avisene står det at 40 000 mennesker i Finnmark og Nord – Troms trenger hjelp.

*En av de 40 000.
Nordlys 10. januar 1946*

Jesus fødsel

Datoen for Jesus fødsel valgtes av kirkens menn i Roma i år 336. De som var tilstede, må ha vist lite om klimaet i Judea i desember! Hadde de gjort det, ville de nok ikke ha valgt desember som fødselsmåned. For desember og januar er det alt for kaldt til at hyrdene kan ha ligget ute på marken om natten. Det gjør de bare om sommeren
Til tross for dette er julen uten tvil vår største høytid. Vår sterkeste, vakreste og dyreste tradisjon.

Har vi lov?

*Har vi lov og tie stille når jorda forsøples slik?
Er det egentlig noen som vil ødelegge hver krok og hver krik?
Hvordan skal vi forklare at vi ikke sa ifra?
Hvordan skal vi forsvare at vi ikke protesterte da giftbruk
tok overhånd, kjemikalier pøstes ut?
Vi kan ikke bare si:
”Det gjaldt jo vår industri.
Det gjaldt jo arbeidsplasser for hundrer av kvinner og menn”
Hvis jorda en dag legges øde, hvem er det da som forstår?
Hvis man ikke kan høste non grøde, trur du, vi tilgivelse får?
Finnmarken 1986*

En bestemor er en som hele slekten har kommet ut gjennom. Da er det ikke så rart om hun blir litt slaskete i skinnet.

Promillekjørte med gravemaskin.

Istedenfor å ta drosje stjal de en gravemaskin for å komme seg på fest i Båtsfjord lørdagskveld.

Kursen ble satt mot Skansen, men festturen ble stoppet av publikum og politiet. Det er mistanke om promillekjøring og det ble tatt blodprøve av de tre deltakerne. Gravemaskin går på belter og er ikke egnet til å bryte fartsgrenene med. Karen hadde kommet både fortere og trykkere fram om de hadde gått.

FINNMARKEN 1986

Jeg er så glad for at jeg er født av mamma og pappa, det må være fælt å bli født av noen man ikke kjenner.

Hvis noen tar fra deg din kon., finnes ingen bedre hevn enn å la han beholde henne.

Bale”s dramatiske stormhavari 1952.

Tidvis uten håp kjempet ti mann i 72 timer, uten mat og uten hvil. Klokka var åtte på morgenen. En kraftig ”brekkar” har allerede satt motoren ut av spill. Den neste slår ned som ei bombe på dekk.

Det er 83 år gamle Wilfred Andreassen fra Båtsfjord som forteller om 62-fotingens ”Bale”s dramatiske havari i januar 1952.

Klokka 0230 på natta slo første brottsjøen inn flere styrehusvindu.

Radiosenderen var kuttet, og ikke minst; sjøen hadde flommet ned i skorsteinen og fylt motoren med vann. Den sto i stein og lot seg ikke starte. Før radiosenderen kuttet ut, hadde de fått sendt ei nødmelding. Men posisjonen var feil oppfattet av redningsskøyta.

Klokka 0800. Mannskapet hadde fått rigget drivanker etter første brottsjø, og de lå mer med baugen opp mot stormen. Mannskapet sitter i kahytten for å høre værmelding. Radioen fungerer og de kan høre de andre båtene på fiskeribølgen. På land har de målt sterk storm med orkan i kastene.

Det er nå de opplever brottsjø nummer to. Mye voldsommere enn den første. Fra kahytten høres den som ei bombe på dekk. For fire år siden var båten ny. Den var kraftig bygget, men blir nå alvorlig skaket av havets krefter.

Det er en voldsom smell. Kahyttedøra blir sperret av noe på dekk. Kraftkaren Magnus Kiil tar springfart og bryter ut både dør og dørkarm: Det var et sørgelig syn som møter dem på dekk. Hele egnerhuset på styrbord side er revet vekk. 60 stamper line med 18 000 kroker og alt annet av utstyr er borte. Enda verre: Livbåten er vekk. Lensepumpa er knust. Begge rekker med rekkestøtter er revet vekk, og sjøvannet fosser inn i hullene som står åpne etter rekkestøttene.

-Nå gjaldt det bare å holde skuta flytende. Vi hadde vanlige pøser og noen svære pølsespann å ause med. Ingen av oss ante at vi skulle holde på å ause i 72 timer i ett. Spannene gikk fra mann til mann. Førstemann hentet vannet i maskinrommet foran svinghjulet, og sistemann tømte vannet ut vinduet i byssa.

-Vi hadde tettet hullene i dekket så godt vi kunne med Melange margarin sammen med det vi fant av filler om bord. Skipper og reder Anders Andersson hadde bunkret for stubblinedrift til havs. Vi hadde flere kasser margarin, og et par kartonger med Viking boksmelk.

All brødmatt var ødelagt av sjøvann, så boksmelk skulle bli eneste næring de neste 72 timene. Alle var i ausing, men skiftevis sto en mann utkikk i styrehuset, og en lyttet etter nytt på fiskeribølgen i kahytten.

-Vi var alle i vår beste alder. Stubblinedrifta er blitt kalt verdens tøffeste fiske, og folkene var vant til hardt arbeid under vanskelige forhold og lite søvn. Det var vel forklaringen på at vi holdt det gående. Spesielt var jeg imponert av Jan Døyle fra Vardø som var bare 17 år. Han var med far sin Olaf.

Wilfred Andreassen fylte 27 år den dagen de skulle gå ut fra Båtsfjord, 8. januar 1952. Eldstesønnen Aage-Willy som seinere skulle drive to båter sammen med Wilfred, var et halvt år gammel på dette tidspunktet. Sammen med kona Aase fikk Wilfred etter hvert tre sønner. Før sjøværet var flere av mannskapet hjemme hos familien Andreassen til kaffe og kaker som Aase hadde stelt i stand.

Alle ti om bord hadde familie på land, de visste bare det de hørte på fiskeribølgen. Det var storm og leiting etter ”Bale” på Nordkappbanken. Det var mange som engstet seg. Også om bord visste de at redningsskøyta var på leiting. Men etter hvert forsto de at de leitet i feil posisjon. Nødmeldinga var oppfattet korrekt av Mehamn radio, men redningsskøyta mente de hadde oppfattet posisjonen tydelig og leitet lenger vest.

-Da det gikk opp for oss at de leitet feil sted, begynte det å røyne på. Dette så ut til å kunne ende galt, forteller Wilfred. Stormen fortsatte, og da vi hadde aust i ett i nærmere tre døgn begynte noen av mannskapet å se syner. En mann ropte fra styrehuset at han så redningsskøyta – for fulle seil. Ingen andre så noe. Seiltida var for lengst over.

-På slutten begynte jeg også å se ting. Påkjenningen begynte å gå på forstanden løs.

Men så kom en oppmuntring. De hørte på fiskeribølgen at ”Neptun” med Håkon Strøm fra Honningsvåg var på leiting etter dem. Han hadde en bedre kurs enn redningsskøyta.

Håkon Strøm fortalte seinere at en mann om bord i ”Neptun” hadde hatt et uhell i uværet. Han hadde brukket armen og flere ribbein og hadde kraftige smerter. Skipperen overveide å gå i land med mannen.

-Men da var det liksom en som klappet han på skuldra og sa: ”Gå ti mil videre på denne kursen”. Det var ingen andre enn Håkon Strøm i styrehuset, forteller Wilfred som bestemt tror at det var høyere makter som berget de ti om bord i ”Bale”. Strøm fortsatte kursen.

Om bord i ”Bale” hørte de at praten fra ”Neptun” ble sterkere på f Håkon har sett oss!!!

Både ”Neptun” og etter hvert redningsskøyta kom til. Været var for dårlig til å berge folk fra havaristen. De ble tatt under slep og måtte fortsette ausingen for å holde sundslåtte ”Bale” flytende. Redningsskøyta slepte og ”Neptun” fulgte bak for å passe på. Under slepet ble det noe bedre vær og mindre lekkasje. I løpet av 72 timers slit hadde de glemt både sult og behovet for hvil. Nå meldte røyksuget seg hos de som røykte. De fant en tørr gråpapiropose og rullet seg ”russere”. Så merket de utmattelsen. De var så slitne, forteller Wilfred Andreassen, at det var akkurat som om de var fulle og helt uten kraft.

I Honningsvåg hadde Walter Gabrielsen, som var sekretær i Finnmark Fiskarlag ordnet med hotellrom, mat, tørre klær og legetime.

-Vi var tre mann som ikke hadde behov for legehjelp. Men det er klart at påkjenningen ble sittende lenge i sinnet. Da vi seinere ble ført med redningsskøyta til Båtsfjord, var vi livende redd hver gang en sjø smalt i skutesida.

Båten var knust

-Vi berget livet, og den knuste båten ble slept i land. Men det som skjedde kan ikke kalles for annet enn en ulykkeshendelse og et havari, sier Wilfred Andreassen. For rederen var hendelsen ruin, og fiskerne tapte linebruket som de sto for.

Da de 72 timer etter brottsjøene var slept til kai i Honningsvåg, var det en av de frammøtte som uttalte følgende: ”Hadde jeg ikke sett at redningsskøyta slepte dere inn, hadde jeg trudd ”Bale” hadde rullet inn over Nordkapp-plataet”.

Mannen som uttalte dette var Jonas Jonassen, en gammel hardhaus av en fiskeskipper.

iskeribølgen. De kom nærmere.

-Asbjørn Klævik og jeg ble sendt opp på styrehustaket. Vi satte fyr på en fakkell av noen staur tullet inn i ulltepper vætet med parafin. Men vi var uheldige. Akkurat i det vi hadde fyr på fakkelen, ble det fullt måneskinn. Men vi hørte på fiskeribølgen at Strøm hadde sett noe som lignet et lysglimt. Han ropte på alle trålerne i området, sier Wilfred. Nå steg humøret og håpet. De tente en ny fakkell, og de kunne høre ropet fra den som passet radioen i kahytten: Det skulle vise seg at stempelstaken i den tosylindrede 84/110 hk Brunvoldmotoren var bøyd så mye at den var umulig å starte. Brottsjøen

hadde presset sjøvann inn i motoren via skorsteinen på styrehustaket, og stempelet skar seg fast.

Lenge før GPS

”Bale” var for sin tid en moderne og vel utrustet båt. Men dette var lenge før GPS, kartplotter og radar.

-Vi hadde ikke engang ekkolodd, og måtte bruke handlodd for å vite om vi hadde truffet fiskebanker som Tidly, Skolpen, Nordbanken eller Nordkappbanken.

Det var selvsagt ikke dusj om bord. En neve sjøvann var alt av hygiene til hender og ansikt. Ferskvann bruktes bare til drikke og matlaging. Sjøværene på stubb varte ei uke, og for de fleste måtte to mann dele ei køy.

I dag er det bare Jan Døvle fra Vardø og Wilfred Andreassen som lever av mannskapet som var med på havarituren med ”Bale”. De øvrige var skipper og reder Anders Andersson, Olaf Døvle, far til Jan, alle tre fra Vardø.

Videre Valter Edvartsen, Birger Esbensen, Magnus Kiil, Edmund Amundsen og Ragnar Hurthi fra Båtsfjord og Asbjørn Klævik fra Hamningberg.

Et hardt fiskerliv

Den dramatiske turen med stubberen ”Bale” gikk fra 8. januar til 15. januar 1952. De skulle fiske på Nordbanken øst i Barentshavet. Men en hel by av tyske og engelske trålere gjorde at de gikk vestover til Nordkappbanken. Det blåste austlig kuling som natt til 10. januar hadde økt til og ble til full og sterk storm med orkan i kastene.

(Fra Nordnorsk Magasin, artikkel av Bjørn Tore Forberg. Artikkelen har tidligere vært trykket i Fiskeribladet Fiskaren).

Kanalplaner i Båtsfjord

Fisketilvirkere i indre havn i Båtsfjord søker nå om tillatelse til å grave en kanal over Valen mellom Indre og Ytre havn. Hensikten med kanalen er å få tidevannet til å strømme gjennom for å hindre islegging i Indre havn, hvilket er til stor hinder for fiskekjøperne der inne. Man rekner med at kanalbreen må være 2 – 3 meter. Over kanal må det legges bru da her går gangvei.

Finnmarken 12. juli 1939

Damene i Finnmark trenger ekstra strømpemerker.

Kravet begrunnes med at damene her oppe må bruke strømper året rundt.

Vi har fått en rekke henvendelser fra husmødre og andre kvinner om strømperasjoneringen. Henvendelsen som kommer fra forskjellige distrikter i øst-fylket går enstemmig ut på en anmodning om å ta opp spørsmålet om ekstramerker på ullstrømper for Finnmark.

Kravet understrekes med henvisning til at mens en sydpå en stor del av året kan gå uten strømper må en her oppe nytte strømper hele året. Videre blir det nemnd at når en sydpå går over til silkestrømpene, må en fortsatt gå i ullstrømper her oppe.

Vi er ikke i tvil om at det som er fraført her er helt riktig. Og vi lar spørsmålet gå videre til fylkesforsyningsnemnda.

Fra travle gjenreisingsår.

Til deg som stjal vårt juletre natt til lille - julaften

Vi står opp lille – julaften morgen, glade og fornøyde. Vi spiser frokost, og etter det skal vi ta inn og pynte juletreet. Men hva ser vi? I løpet av nattens mulm og mørke har noen vært opp på verandaen vår og stjålet juletreet.

Jeg har da bestandig vært av den oppfatning at i jula skal folk være snille med hverandre og gi, og slett ikke stjele fra andre, men det fines de som ikke er enige.

Vel vi får bare ønske juletre - tyven og hans familie en riktig god jul og håpe at de feirer den med god samvittighet. Det er bare en ting jeg vil be om deg om, når jule - feiringa er over , vil du da være så snill og returnere juletre foten ? Den tilhører nemlig Nordskogen skole.

Vennlig hilsen

*Finnmarken 1986
Inger-Johanne Berg - Olsen*

Ølpris på kaffe.

Båtsfjord Royal Hotell, som nylig ble kjent gjennom lokal – Tv for sine merkelige week – end priser, går stadig sine egne veier når det gjelder priser. Da vi besøkte hotellet forlenden, betalte vi 28 kroner for en kanne kaffe. Dette skulle gi en avanse på 1900 %, og tilsammenligning koster samme vare på Vadsø Hotell 12 kroner.

Kaffen ble drukket i ærbødighet. Inne i fra puben kunne man høre støyen fra deres gjester som hygget seg med en halvliterøl til omtrent samme pris som vår kaffe.

Vadsø Hotell, som er norgesmester i høye ølpriser , tar for en tilsvarende kanne kaffe 12 kroner. Fra Vadsø Hotell får vi opplyst at om man ønsker påfylling, så beregner de vanligvis ikke noe ekstra for dette. På samme hotell tar de 5 kroner for en kopp kaffe.

Det er vel ingen tvil om at hotellet i Båtsfjord atter en gang utmerker seg med sine priser – og hadde vel fortjent ennå et innslag i lokal – Tv's sin prisundersøkelse. Vi sier bare: Gratulerer, Båtsfjord Royal Hotell

Finnmarken 13. desember 1986.

Ikke sant pappa det er du som bestemmer hjemme?

Ja gutten min.

Men, det er ho mamma som ombestemmer..

Båtsfjord for 40 år siden

Båtsfjord Atleklubb fikk sin første Norges – mester. Stevnes minste deltaker Kurt Eriksen fra Båtsfjord ble Norges – mester i sin klasse under Landsgutte stevne som gikk av stabel i Oslo.

Ellers ble det 2. plass til Jan Kåre Dolonen og 4 plass til Arve Haugsnes.

I Nord – Norsken mesterskap som gikk i Kirkenes ble det 7 førsteplasser og en 2 plass og pokal for beste klubb.

I kretsmesterskapet i svømming som gikk i Kjøllefjord ble det 3 gull - 3 sølv – 3 bronse. 1. plass til Tor Bye, Ole Larsen og Janne Pedersen

*Hvis en gutt får kjeft og du blir lei deg, er det fordi du er forelsket i han
Mette , 8 år*

JULEMINNER FRA STRØMSNES

”Dagens julefeiring er svært forskjellig fra da jeg var barn. Folk har i årenes løp fått det mye bedre på de fleste måter. Før krigen måtte man være sparsomme for å klare seg gjennom vinteren.” Det er 90 år gamle Vally Klausen som forteller. Hun har bodd i Lensmannsgata siden tidlig på 40-tallet, men er født og oppvokst på Strømsnes i Indre Båtsfjord.

Julestrid var det da som nå. Det skulle vaskes rundt og skiftes gardiner. Det var det også behov for. Husene var ovnsfyrte så det ble ikke så rent lite sot. Mange hadde fjøs i tilknytning til boligen, så det kunne også bli litt lukt. Det var vanlig å holde krøtter til eget bruk. Slik fikk en både ull, kjøtt og melk. Dette gjorde at de voksne hadde arbeid med krøtterstell også i helg og høytider. Utpå høsten skulle det slaktes og lages mat. Mye av godsakene ble gjemt nettopp til jul. Man sydde rull, lagde pølser og sylte. Varene ble røkt, tørket eller oppbevart i saltlake så de skulle holde seg utover vinteren. ”Det var mest vanlig å holde sauer, geiter og ku, men jeg kan huske at vi også enkelte år holdt gris. Noen uker før jul ble ikke grisen lenger foret med fiskerester, men fikk i stedet grøt for at kjøttet skulle smake bedre. En av grisene våre fikk engang grøt med sirup på. Etter det nektet den å spise grøten hvis det ikke fulgte med sirup. Det var stor sorg, særlig hos oss barna, når grisene måtte slaktes for med tiden ble de nesten for kjæledyr å regne. Vi klødde dem bak øret til de falt om av velvære.”

”Det skulle også bakes til jul. Julebrød, smultbakst, lefser, flatbrød og pepperkaker var mest vanlig”, sier Vally. Hun forteller at Emilie Eriksen (mor til Jens Eriksen) var mye brukt bakstekone i førjulstiden. Hun gikk fra hus til hus og bakte kjempegode lefser og flatbrød til vertskapet. På Strømsnes var julemiddagen risengrynsgrøt med rosiner i. Til hverdags ble grøten helst laget av havregryn eller hvetemel. ”Når kjøtttrullen var kokt ble krafta til deilig kjøttmølje når vi dypet flatbrød nedi og hadde på litt sirup,” forteller Vally.

”Julepynt var det ikke mye av og juletre var ikke så vanlig. Husene var rett og slett for små. Det ble ikke plass. Vi hadde ikke juletre før vi flyttet inn i nytt, større hus. Kjøpmann Hans Nergaard solgte juletrær. Noen lagde juletre av greiner andre hadde fått til overs. Til stamme kunne de bruke toppen av en råvedstang. Einer kunne også brukes til greiner.”

Juletrepynt kunne lages eller kjøpes bl.a. fra Utstyrsmagasinet (den tids Sparkjøp). Juletrelysene var levende voksllys som måtte passes nøye på grunn brannfare.

Julegavene den gang var mest småsaker, lester, votter og slikt. Hjemstrikkete klær var vanlig. Ulla kom oftest fra egne sauer, så det ble både kardet, spunnet, strikket og tovet før jul. ”Som jente kunne du kanskje få et perlekjede eller glansbilder i presang.” Gavepapiret var ofte vanlig gråpapir. Julepapir som det var mindre av, ble tatt vare på til senere år. Også leker var oftest hjemmelaget. Vally kan huske at bestevenninna Olga (gift Østerberg) en gang fikk en fin lekehest i julegave. Dette var en sjeldent fin gave. Den var laget av svigerbroren Alf Eriksen. Selv husker hun særlig godt en fin, rød kjole. Den var kommet i en amerikapakke fra farens fetter Nils Martin Edvard Drügge som hadde emigrert. ”Alle syners jeg var så fin i den kjolen”, minnes hun.

Julaften og 1. juledag ble tilbrakt hjemme. Da skulle man ikke på besøk. 2. juledag var første besøksdag. På Strømsnes bodde det 4 familier som tilhørte samme slekt. De besøkte hverandre flittig. I tillegg hadde de familie i Været. ”Også Dalingene da”, sier Vally. Dette var familien til Johan Olsen (”Bonden i Dalen”) og der bodde bestevenninna Olga.

Det var svært populært å besøke hverandre. Det fantes ikke radio og TV som holdt folk hjemme. Folk hadde også god tid til å gå på besøk. Det var hele 4 røde dager i kalenderen i forbindelse med julefeiringen den gang.

Det var vanlig å sende julekort, også til slekt og venner i Båtsfjord, men de siste ble ikke postsendt. De ble i stedet båret rundt. Vally er blitt fortalt at mannen som ville vært hennes svigerfar om han hadde fått leve, Torstein Klausen, pleide å gå rundt i husene med slike kort.

Vally kan ikke huske at de hadde julenisse på besøk. ”Kanskje var det fordi det var så lite gaver?” undres hun,” men vi trodde på nissen!”. Derfor satte de ut grøt i stabburet på julaften. ”Vi ble svært skuffet de gangene grøten stod urørt dagen etter”.

Julenissen møtte de derimot på juletefest. Da vanket det kanskje svisker og et eple i en pose.

Juletefest ble arrangert både i skolekapellet (Gropa) og på kinoen. Vally minnes særlig juletefesten i skolekapellet i 1923. Da røk det opp med så kraftig uvær at de voksne ikke så det likt å ta henne med tilbake til Strømsnes. Hun måtte derfor overnatte hos Marie og Normann Larsen på Foma. ”Jeg måtte ligge mellom dem i ektesenga”, småler hun. ”Dagen etter ble jeg hentet”.

Vally forteller at hun ikke kan huske å ha vært på julegudstjeneste som barn. Båtsfjord ble betjent med prest fra Vardø etter at skolekapellet ble bygd. Heller ikke på skolen kan hun minnes spesielle juleforberedelser slik det er i dag. Skolen var 3-delt på den tiden, og de fikk undervisning i 10-12 uker i året. Hun tror kanskje at de ikke hadde undervisning tett opp til jul. ”Forholdene var som nevnt temmelig fattigslige i min barndom sammenlignet med i dag. Nettopp derfor gledet vi oss kanskje enda mer til jul enn dagens barn. Julefeiringa ble for oss en ekstra stor opplevelse som vi så frem til i lang tid. Jeg har mange gode juleminner fra den gang ,” avslutter Vally.

Når en er forelsket, er det vanskelig å tenke i hodet

Petter, 8 år

Kjære Båtsfjording

Ja da var det straks jul, igjen. Tiden går noen ganger utrolig fort, å det antar jeg noen lesere av ”Gammelt og Nytt” kan si seg enig i. I lokalene til museumslaget var det opprinnelig barnehage. Den startet opp i 1967, å da var det Husmorlaget som bygde og drev den på eget initiativ. Der var kun 1 avdeling og det var fra 3 år og opp. Jeg var en av ungene som gikk der i starten. Når jeg forteller det til jenta mi på 6 år, sier hun at det var jo i ”gamle dager”. Vet ikke helt om det medfører rihtighet. Må derimot innrømme at en del (IKKE mye), av tingene i utstillingen ble brukt i mine barneår. Uansett, så er den tidligere Lensmannsgata barnehage en del av vår historie. Å litt typisk Båtsfjordingen må jeg vel si, på privat initiativ ble den til. I dag har vi eget museum og Historie og Museums lag. Alt er kommet på plass på grunn av dugnad og egen interesse! Det er ganske utrolig hva som er samlet sammen i Lensmannsgata. Det er jo en del av vår historie, å det er viktig å ta vare på den! Kjempeflott innsats av frivillige som har gjort museumet til en realitet. Disse og alle andre må jeg her få lov å ønske **ei trivelig jul og et riktig godt nytt år.**

Hilsen

Gunn Marit Nilsen

Ordfører Båtsfjord kommun

Styre i BHML.

Styret i BHML består av Alex Bolle leder, Randi Sæther kasserer, Tove GJ. Pedersen sekretær, Bodil Persen og Gerd Karin Tobiasen styremedlemmer. Varamedlemmer er Wanja Karstensen og Torbjørn Tangen.

Å fri er når jenta og gutten ber til hverandre samtidig.

Jenanette, 9 år.

Medlemmer.

Båtsfjord Historie og Museums lag har pr. i dag 50 medlemmer, men vi ønsker oss flere. **Bli medlem du også!**

Medlemskontingenten for 2009 er kr. 200,-, alderspensjonister kr. 150.-. Som medlem vil du få tilsendt medlemsbladet ”Gammelt og Nytt”, som kommer ut 4 ganger i året. Medlemskontingenten kan du sende til Båtsfjord Historie og Museums lag v/ Randi Sætre, Schirmersvei 7. 9990 Båtsfjord. Bankkontonr.:4930.12.92901

Jenter kan ikke fri, for det har jeg aldri sett på film.

Anders, 9 år

Etterlysning!

Har du bilder eller ting som du vil gi til Museumet, ta gjerne kontakt, eller kom og besøk oss i Lensmannsgata 4. hver tirsdag kl. 18.00. Eller du har ei god historie eller avisutklipp som du vil dele med oss.

Men det er ikke alltid riktig det du ser på film. For av og til har de klær på når du kan se de har sex.

Maria, 8 år

Stoff til bladet

Har du stoff eller bilder som vi kan bruke i bladet, kan du sende det på mail til abolle@online.no eller til Alex Bolle Postboks 137, 9991 Båtsfjord. Alt stoff taes i mot med takk. Du kan også ta kontakt på mobil 91 77 52 92. Neste nr. vil komme ut i mars. Stoff til bladet må sendes innen 1. mars 2010.

Jeg vet ikke hvem som frir, jeg tror det er gutten eller jenta.

Magnus, 8 år